

Závěrečná zpráva projektu specifického výzkumu na rok 2013 – zakázka č.2128

Název projektu: Aspekty ovlivňující výběr dalšího cizího jazyka u žáků základních škol

Specifikace řešitelského týmu

Odpovědný řešitel: PhDr. Marie Müllerová, Ph.D.

Studenti doktorského studia na PdF UHK: -

Studenti magisterského studia na PdF UHK:

Eva Erlebachová

Tereza Kalinová

Kateřina Málková

Jiří Varhaník

Školitelé doktorandů: -

Další výzkumní pracovníci: Mgr. Lysann Poláčková Schönherr

Celková částka přidělené dotace: 106 120,- Kč

Stručný popis postupu při řešení projektu (max. 2 strany)

Cílem našeho výzkumu bylo zjistit, jaké důvody vedly žáky českých základních škol z našeho regionu k výběru němčiny jako dalšího cizího jazyka, přestože výuka dalšího cizího jazyka na ZŠ není (resp. v době realizace výzkumu nebyla) povinná. Dalšími intencemi výzkumu bylo zjistit, jaké podmínky mají žáci základních škol v současnosti pro učení se němčiny jako dalšího cizího jazyka a v jakých souvislostech ovlivňují znalosti, předsudky či představy o cílové zemi u žáků druhého stupně základní školy v České republice a u téže věkové kategorie u žáků v SRN – tedy na tzv. Realschulen a gymnáziích - jejich výběr dalšího cizího jazyka, v jakém rozsahu tyto zkušenosti, předsudky či představy žáků o jejich sousední zemi výběr dalšího cizího jazyka ovlivňují a jakou úlohu sehrává výuka daného cizího jazyka v rozvoji jejich kognice i imaginace o zemi cílového jazyka. Výzkumný záměr vycházel z principů evropské jazykové politiky, která dlouhodobě podporuje rozvoj konceptu plurilingvismu na evropském kontinentu a současně podporuje učení se jazyků sousedních zemí. Dle EU patří znalost minimálně dvou cizích jazyků k základním kompetencím občanů EU, neboť dle názorů Rady Evropy spolu s jazykovými kompetencemi se učení cizích jazyků výrazně podílí na rozvoji osobnostním i kulturním a slouží jako významný prostředek pro sbližování Evropy.

Po obdržení pozitivních výsledků z druhého kola výběrového řízení na projekty specifického výzkumu dne 21.3 2013 jsme realizovali první pracovní schůzku celého týmu a vypracovali harmonogram postupu realizace našeho projektu. Schůzky pracovního týmu se nadále konaly pravidelně každý měsíc až do října 2013, v případě potřeby se scházeli jednotliví řešitelé a studenti participující na výzkumu dle potřeby realizace projektu. Již v březnu jsme začali pracovat na tvorbě dotazníku, který jsme chtěli aplikovat při našem výzkumném šetření. Dotazník byl vypracován ve dvou jazykových verzích a jeho finální verze byla hotova na počátku května 2013. Současně jsme začali intenzivně navazovat kontakty se školami, na

nichž jsme chtěli provést výzkumné šetření. Tato fáze byla v případě českých škol uzavřena v polovině května 2013, v případě německých škol v polovině června 2013. Pro realizaci výzkumu na českých základních školách bylo v závěru vybráno šest škol převážně z regionu východních Čech tak, abychom získali potřebný počet respondentů pro plánované výzkumné šetření a současně, aby se jednalo o různé typy škol – velké městské školy, malé městské školy, vesnické školy etc. Realizace výzkumného šetření na českých školách proběhla na základě domluvy s vedeními škol a příslušnými vyučujícími v druhé polovině června 2013, celkem jsme získali data od 213 respondentů a respondentek z českých základních škol. Kromě dotazníkového šetření byly realizovány také polostrukturované skupinové interview se žáky a s jejich učiteli německého jazyka. Na realizaci výzkumného šetření na českých školách se konalo pod vedením dr. Müllerové, získaná data byla zpracována v červenci a srpnu 2013. V červenci 2013 mělo být také realizováno výzkumné šetření na německých školách v příhraničních regionech Bayer a Sachsen, bohužel z důvodu povodní v některých regionech jsme plánovaný výzkum nemohli v plánovaném termínu realizovat. Z tohoto důvodu jsme museli najít jiné školy, které nabízejí výuku českého jazyka jako dalšího cizího jazyka a po poměrně náročném procesu získání povolení pro nové školy jsme v říjnu 2013 realizovali výzkumné šetření pod vedením Mgr. Poláčkové Schönherr na německých školách v Sasku. Výzkum byl realizován na dvou školách a byla získána data od 172 respondentů. V důsledku těchto změn došlo k jistým úpravám i v rámci rozpočtu našeho výzkumu, které ale byly konzultovány a schváleny dr. Stašovou. Získaná data byla zpracována v listopadu 2013. Paralelně s těmito procesy se pracovalo na teoretickém základu pro plánovanou monografii – dr. Müllerová a Mgr. Poláčková Schönherr. V rámci specifického projektu byla rovněž plánována účast na konferenci v Augsburgu, kde měly být prezentovány výsledky našeho výzkumu. Vzhledem k tomu, že náš projekt byl schválen až v druhém kole výběrového řízení, nemohla být naše účast na konferenci realizována (příhlášky musely být zaslány do konce února). Proto jsme naše výsledky s úspěchem prezentovali na jiné konferenci v Saarbrückenu v rámci konference *2. Saarbrücker Fremdsprachentagung*, která se konala ve dnech 6 - 9.11.2013 a které se zúčastnili zástupci z 27 zemí. V polovině prosince byla do tisku odeslána odborná monografie s názvem *Evropský koncept vícejazyčnosti: ideály versus realita s podtitulem Komparace ČR a SRN na příkladu němčiny jako cizího jazyka a češtiny jako cizího jazyka*. Publikace bude vydána v nejbližší době. V závěru prosince 2013 byl zaslán odborný článek na Univerzitu v Saarbrückenu, který bude rovněž vydán v odborné publikaci. Současně pracujeme na odborném článku k dané problematice, který bude v prvních měsících roku 2014 nabídnut k publikaci v českém odborném periodiku s vazbou na RIV (Pedagogika nebo Brünner Hefte).

Splnění kontrolovatelných výsledků řešení

V tisku je odborná monografie s názvem **Evropský koncept vícejazyčnosti: ideály versus realita** s podtitulem *Komparace ČR a SRN na příkladu němčiny jako cizího jazyka a češtiny jako cizího jazyka*.

Byl zaslán odborný článek na Univerzitu v Saarbrückenu, který bude rovněž publikován.

Ve finální fázi je vypracování odborného článku, který bude nabídnut k publikování v periodiku, které má vazbu na RIV.

Přehled realizovaných výdajů:

- a) osobní náklady (mzdy, odměny, odvody na zdravotní, sociální a úrazové pojištění, tvorba sociálního fondu, dohody o provedení práce a dohody o pracovní činnosti) a jejich stručné zdůvodnění:

3 700,- mzdové náklady včetně odvodů, dva řešitelé za realizaci projektu

1 273,50,- odvody SZP

- b) stipendia a jejich stručné zdůvodnění:

15 000,- za odborné řešerše z domácích i zahraničních zdrojů (prioritně německý jazyk), participaci na realizaci výzkumu jak na českých, tak na německých školách, zpracování výsledků výzkumu, pomocné organizační, logistické a kancelářské práce
Studenti jsou spoluautoři vybraných kapitol v plánované monografii, příspěvky vypracovali za podpory a s vedením řešitelů projektu.

- c) materiálové náklady (výdaje na pořízení drobného dlouhodobého hmotného majetku, nehmotného majetku – software, kancelářské potřeby, ostatní materiál) a jejich stručné zdůvodnění:

9601,- netbook Acer, flash disk Adata – materiálové vybavení pro realizaci výzkumu a zpracování plánovaných výstupů

12138,- kancelářské potřeby, poštovné, telefon

1 434,- odborné knihy

3 491,- software CITAVI - vybavení pro realizaci výzkumu a zpracování plánovaných výstupů

- d) další náklady (služby, jiné výdaje) a jejich stručné zdůvodnění

30 000,- tisk publikace

- e) náklady nebo výdaje na služby a jejich stručné zdůvodnění

3000,- úprava textu, korekce

- f) doplňkové (režijní) náklady nebo výdaje v souladu s příslušným řídícím aktem UHK,

- g) cestovné a jeho stručné zdůvodnění

2 103,- cestovné v ČR (realizace výzkumu na českých školách)

23 801,- cestovné v zahraničí (realizace výzkumu v SRN, účast na konferenci v Saarbrückenu včetně konferenčních poplatků, ubytování, dopravy, diet)

572,- cestovní pojištění

240,- bankovní poplatky

Celkem: 106 354,05 Kč

Povinné přílohy:

- a) kopie publikačních výstupů – budou dodány po jejich obdržení (viz výše)
b) výpis z OBD – výsledky publikační činnosti podpořené projektem,

c) Výsledovka“ z ekonomického informačního systému Magion – vyúčtování dotace

Datum: 2. 1. 2014

Podpis odpovědného řešitele